

Група йерарси от поместните Православни църкви заявиха, че създават международно правозащитно обединение

Служба «Комуникация» на ОВЦС, 29.12.2023. Международно правозащитно обединение «Църквата против ксенофобията и религиозната дискриминация» бе създадено от група йерарси и свещенослужители на поместните Православни църкви съвместно с неправителствените организации «Public Advocacy», «VSI Zmogaus teisiu apsauga», «European institute for religion and law», притежаващи консултативен статут към Икономическия и социален съвет на ООН. Съответното споразумение бе подписано на 19 декември 2023 г., се казва в **съобщението за медиите**, публикувано от Женевския прес-клуб.

Новото правозащитно обединение се появява в отговор на нарушаването на правата на вярващите на Украинската православна църква в Украйна.

В координационния съвет на новото правозащитно обединение са влезли: Черкаският и Каневски митрополит Теодосий (Украинска православна църква); Тулчинският и Брацлавски митрополит Ионатан (Украинска православна църква); Востърският митрополит Тимотей (Ерусалимска патриаршия); Севастийският архиепископ Теодосий (Ерусалимска патриаршия); Берлинският и

Германски митрополит Марк (Руска задгранична църква); Ловчанският митрополит Гавриил (Българска православна църква); председателят на катедралния храм «Въздвижение на светия Кръст» в гр. Ужгород (Украинска православна църква) протоерей Димитрий Сидор.

Както се отбелязва в съобщението за медиите, «религиозните лидери и правозащитниците призоваха украинските власти и президента Зеленски да прекратят нарушенията на правата на вярващите на Украинската православна църква и се обърнаха към специалните мандатари на ООН, Върховния комисар на ООН по правата на човека, Съвета по правата на човека на ООН със заявления за фактите на нарушаване на правата на тази конфесия».

Както се знае, представителите на ООН вече не един път са обръщали внимание на критичното положение на УПЦ и нарушаването на правата ѝ.

Така например, на 24 март 2023 г. Управлението на Върховния комисар на ООН по правата на човека **публикува доклад** за свободата на религията в Украйна през периода 1 август 2022 г. – 31 януари 2023 г., където в един от разделите се говори за дискриминацията, на която е подложена УПЦ. В частност, споменават се законодателните инициативи, насочени към забраната ѝ, обиските в манастирите и другите църковни обекти, разпитите на свещенослужителите, обвиненията срещу тях и т.н.

В **доклада** «Обзор на ситуацията с правата на човека в Украйна» за периода 1 февруари – 30 април 2023 г. Управлението по правата на човека ООН отбелязва изблик на «езика на омразата» и насилието спрямо УПЦ, забраната на нейната дейност, наложена от редица регионални и местни власти, разтурянето на договорите за наем на храмовете, преследването на свещенослужителите ѝ. Докладът изразява загриженост от това, че «съвкупното влияние на действията на правителството срещу Украинската православна църква може да бъде дискриминационно».

Освен това, на 17 ноември 2023 г. помощничката на Генералния секретар по въпросите на правата на човека към Управлението на Върховния комисар на ООН по правата на човека (УВКПЧ) г-жа Илзе Брандс Керис изказа критични забележки във връзка с приетия на първо четене от украинския парламент **законопроект 8371**.

Според участниците на Международното правозащитно обединение «Църквата против ксенофобията и религиозната дискриминация» наблюдаваната досега реакция не е достатъчна.

Особена загриженост предизвикват, в частност, наказателните дела срещу Черкаския и Каневски митрополит Теодосий, Тулчинския и Брацлавски митрополит Ионатан, игумена на Киево-

Печерската Лавра митрополит Вишгородски и Чернобилски Павел, Банченския митрополит Лонгин, към които се прилагат мерки за неотклонение като задържане под стража и домашен арест. При това митрополит Ионатан вече е осъден от съда на първа инстанция на тежко наказание – 5 години лишаване от свобода. «След като проведохме правна експертиза на повдигнатите срещу тези религиозни лидери обвинения, а също и на материалите на наказателните дела срещу тях, ние стигнахме до извода, че тези наказателни дела и обвинения са юридически необосновани и свидетелстват за организирана дискриминация на УПЦ. По своята същност изброените наказателни дела са форма на преследване срещу хора, защитавали правата на вярващите на УПЦ и изразявали религиозните си убеждения, основани върху църковните канони и вероучението», подчертава се в съобщението до медиите. При това се отбелязва, че в същото време органите на властта отказват да привличат към отговорност хората, призовавали публично към заграбване на храмовете на УПЦ и извършване на други актове на насилие срещу вярващите от тази конфесия, което «е ярко свидетелство за двойните стандарти в украинското правосъдие и потвърждение за съществуването на политическа поръчка за дискриминация на вярващите на УПЦ, която фактически е станала в Украйна конфесия-жертва».

Засягайки темата за насроченото за 22 януари 2024 г. заседание на апелативния съд по делото срещу Тулчинския и Брацлавски митрополит Ионатан, членовете на правозащитното обединение «Църквата против ксенофобията и религиозната дискриминация» констатира, че е висок рискът от съществуването на политическа поръчка за издаване на несправедлива обвинителна присъда. «Ако това се случи, това според нас означава, че украинските власти демонстрират пълна неспособност да изпълняват своите международни ангажименти за спазване на човешките права на своя територия», убедени са те.

Правозащитниците също така държат в своето полезрение продължаващото разглеждане на наказателното дело срещу Черкаския и Каневски митрополит Теодосий, който уж разпространявал риторика на враждата срещу представители на друга конфесия. «Трябва да се има предвид, че на 9 октомври 2023 г. митрополит Теодосий се изказа пред 53-тата сесия на Съвета за правата на човека на ООН при разглеждането на доклада на Върховния комисар на ООН за Украйна. В своя апел той като ръководител на Черкаската и Каневска епархия на УПЦ разказа за извършваните масови заграбвания на храмовете и други нарушения на правата на човека в неговата епархия. В момента украинските власти настойчиво искат мярката за неотклонение, приложена към него, да бъде променена от домашен арест на задържане под стража, което според нас не е нищо друго освен преследване на правозащитник на ООН за неговата законна международна дейност по защита на човешките права», се казва в съобщението за медиите.

Още една сфера на особено внимание е ситуацията с **приетия на първо четене законопроект**

№ 8371, който предвижда пълна забрана и юридическо ликвидиране на всички юридически лица, влизащи в състава на Украинската православна църква. Според правозащитниците «този закон е безпрецедентно нарушение на нормите на международното право и пример за открита дискриминация на милионите вярващи на УПЦ по религиозен признак». Ако той бъде приет, вярващите на Украинската православна църква ще бъдат окончателно лишени от своите храмове, парцели земя и молитвени помещения, а също и от възможност да изповядват вярата си в създадените от тях общини.

Заедно с това в Украйна продължават масовите актове на насилие срещу УПЦ: по силов път се заграбват храмовете, при бездействие, а понякога и с прякото участие на полицията се нанасят побоища на вярващите, органите на властта вземат решения за отнемане на църковните парцели земя, властите инициират съдебни иски за отнемане на храмовете, върнати по-рано на УПЦ в процеса на реституция.

Правозащитниците се надяват на неравнодушна реакция от страна на представителите на международната общност и свободните медии, които могат да окажат «практическа помощ в делото на защитата на правата на човека и намаляването на несправедливостта и произвола в целия свят».